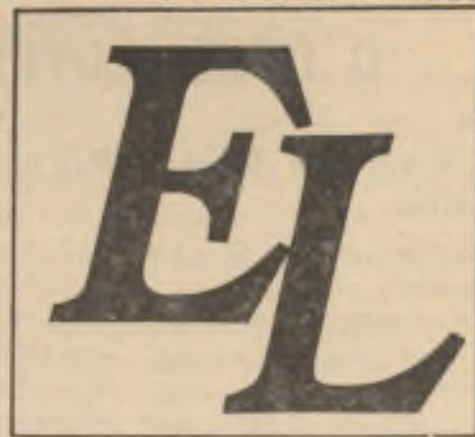

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek •

GEGR. 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 22. NOVEMBER 1976 • EL. POSTFACH 606, CH-8058 ZUERICH FLUGHAFEN • Nr. 47.

Profesor Brzezinski a Moskva

Bude hrát v budoucnosti v americké zahraniční politice takovou úlohu Evropan Zbigniew Brzezinski jakou v ní dnes hraje jiný Evropan — Henry Kissinger?

V souvislosti s televizní debatou obou kandidátů na úřad amerického prezidenta, k níž došlo v San Francisku, a která přinesla podle výzkumů veřejného mínění těsné vítězství demokratickému kandidátu Jimmy Carterovi, upozornil deník New York Times na významnou roli, kterou hraje profesor Zbigniew Brzezinski, Carterův poradce v otázkách zahraniční politiky. Mnohé z toho, co Carter řekl o zahraniční politice, bylo ovlivněno názory syna někdejšího polského diplomata, dnes profesora Columbijské univerzity. Podle členů Carterova štábu patří profesor Brzezinski k nejvlivnějším osobnostem v táboře Jimmyho Cartera. Je také jediný, kterému Carter veřejně slíbil důležitý úřad.

Brzezinski je hlavně znám mezi odborníky na otázky zahraniční politiky a pokládá se za jednoho z nejlepších znalců otázek světového komunismu a sovětských záležitostí. Málo se však ví o jeho životní dráze i o jeho skutečných názorech. Má mnoho společného s dnešním americkým ministrem zahraničí, Henrym Kissingerem. Narodil se roku 1928 ve Varšavě jako syn polského diplomata. Henry Kissinger se narodil o pět let dříve v německém městě Fürthu u Norimberka. Oba tak či onak zavála druhá světová válka či to, co se dělo v Evropě — do Ameriky. Oba mají v angličtině akcent, který už na první poslech prozrazuje jejich původ. Oba si také zachovali jistý evropský šarm, lépe řečeno — kouzlo osobnosti.

Oba mají rovněž nedůvěru k počinání sovětských vůdců. U profesora Brzezinského je to spíše nedůvěra instinktivní (je věřící katolik) nebo spíše produkt jeho dlouholetých studií sovětských záležitostí. Na rozdíl od Henryho Kissingera, který se už uplatňuje řadu let v praktické politice, ačkoli byl dříve také univerzitním profesorem,

Brzezinski byl v praktické politice jen dva roky. Strávil za vlády prezidenta Johnsona dva roky ve Washingtoně jako hlavní plánovač ministerstva zahraničí. Dost dlouho zastával poměrně tvrdé stanovisko vůči politice zmírňování napětí, ale své stanovisko změnil již asi před čtyřmi roky. V červenci 1973 napsal v časopise Zahraniční politika: "Vztah ke komunismu a k sovětské politice zůstává pro americkou zahraniční politiku klíčovým problémem, ale není už ústředním problémem." Tehdáž naznačil, že Amerika musí svou zahraniční politiku opírat o tři stěžejní pilíře, o vztah k vyspělým průmyslovým zemím, o vztah k rozvojovým zemím a o vztah k sovětskému bloku.

Také v nejnovějším interview s redakcí deníku New York Times profesor Brzezinski potvrdil, že není proti politice zmírňování mezinárodního napětí. Řekl však:

"Musíme ale mít mnohem širší pojetí politiky zmírňování napětí. V žádném případě nesouhlasím s tím, aby Sověty stanovily její pravidla a prosazovaly v ní především své priority respektive zájmy. Takovou politiku zmírňování mezinárodního napětí americký lid nemůže prostě akceptovat." Podle New York Times jsou sovětské diplomati znepokojeni představou, že profesor Brzezinski by mohl zastávat důležitou vládní funkci.

Brzezinski se s Carterem blíže seznámil před třemi roky. Jeho žena je Češka, neteř bývalého československého prezidenta Edvarda Beneše, Emilie Anna Benešová.

PO VOLBÁCH

Ferdinand Peroutka

Zvířený prach kampaně se usazuje, a je možno přehlednout, co v amerických volbách se stalo a co se nestalo. Stalo se, že zvítězila větší, na počet zapsaného členstva dvakrát silnější Demokratická strana, nikterak to překvapující výsledek. Spíše by bylo překvapilo, kdyby se tak nestalo. Po celou dobu po válce většina v kongresu byla spolehlivě v rukou Demokratické strany, ale dvakrát — z různých příčin — prezidentem byl zvolen Republikán. Tentokrát bylo zřejmo, že Demokratická strana nehodlá to snášet potřeť. Demokracie je většina, nenilíž pravda, a hlavní inspirací Demokratické strany bylo zakokrouhlit její postavení ještě o tu moc, která je v presidentském úřadu. Věděla, že je to dosažitelné, jestliže zmobilisuje sebe i své přátele a jestliže po volební periodě přikryje kontradike, rozpory, které jsou v ní obsaženy. Znovu a znovu třeba připomínat, že na rozdíl od politických stran evropských americké strany bývají koalici — která, aby dobyla moci, sdružuje v sobě různé elementy. Dosavadní prezident Ford pozoroval některé nálady v zemi a vyhlásil ideový boj konservatis-

mu proti liberalismu. Ztroskotat na tom, že mnozí konservativci se k Demokratické straně hlásí z žádného většího důvodu než z rodinné tradice, a považují ji za útulek, v němž zájmy konservatismu také mohou být obstarávány. Guvernér jižního státu Alabama Wallace byl považován za vrchol konservatismu v současné Americe. Proslul kdysi tím, že stál před branou Alabamské university a svým tělem bránil vstupu prvního černošského studenta do ní. Zdá se to dávno. Nyní též guvernér Wallace agitoval pro vítězství Demokratické strany, i když její kandidát na presidentský sliboval dokonat černošskou rovnoprávnost, a i když jejím kandidátem na vice presidentský byl jeden z nejvýslovnějších liberálů. To samo ukazuje na rozlehlost Demokratické koalice. Je za tím předpoklad, že o směr strany se teprve bude uvnitř strany bojovat.

Stalo se tedy, že zvítězila větší, početnější strana. Nyní o tom, co se nestalo. Nedošlo k zajímavému zápasu jednoho muže proti všem, jež někteří snad očekávali a po němž jiní snad toužili. Ze všech důvodů, pro něž k tomu nedošlo, nejsilnější byl ten, že k tomu v demokratickém americkém systému dojít nemohlo. Guvernér jižního státu Georgia Jim Carter vyhlásil před rokem opozici vůči politickému systému, jež nazýval "Washingtonem". Občané měli četné stesky, někdy z protikladných důvodů. Guvernér Carter se postavil v jejich čelo se slovy: "Jsem jeden z vás". V předběžných místních volbách měl tak velké úspěchy, že to vypadalo jako hlas lidu, a Demokratická strana ho jmenovala svým kandidátem. Poutavý, romantický začátek — jeden proti všem — nebylo možno

trvale udržet. Země je politicky proorganisována, a existují tvrdá fakta politického života. I velmi sebevědomý kandidát musí nakonec přijmout pomoc organisace té nebo oné strany. Tak ten, jenž začínal "jsem jeden z vás" končil přesněji "jsem jeden z vás, jeden z členů Demokratické strany". Volby, které začínaly jako výpad jedince, končily jako známý zápas dvou stran, do něhož Demokratická strana vložila všechnu svou vů-

(Pokrač. na str. 5.)

Syrie "ochránce" míru?

Tisícová armáda syrských vojáků, vyzbrojených dělostřelectvem a tanky obsadila Bejrut, aby definitivně nastolila mír mezi křesťany, moslemy a Palestinci, kteří to sami nedokázali. Podaří se opravdu Syrii nastolit a udržet v Libanonu mír po 19 měsících nejprudších, nejbrutálnějších a nejkrvavějších bojů, kdy bylo zmařeno 35.000 lidských životů? Je zájem Syrie o mír v Libanonu opravdu upřímně míněn? To všechno dokáže blízká budoucnost. Jisté však se zdá, že zastavením bratrovražedného boje v Libanonu je počítáno ze strany Syrie s tím, že Libanon bude hrát v závěrečném urovnání sporu mezi arabskými státy a Izraelem mnohem významnější úlohu. Problém Izraele bude ještě rozšířen o hranice Libanonu, okupovaného "mír v Libanonu udržující" — syrskou armádou!

Zásah v Chile

Jimmy Carter prohlásil, že jako prezident bude uvažovat o podstatném snížení zahraniční pomoci Chile, jestliže tam nebudou respektována lidská práva. Okamžitou odpověď chilské vlády bylo propuštění tří set politických vězňů.

Nebezpečí války v Africe

stále hrozí a podle posledních zpráv z jednání ze Ženevy, týkajících se předání vlády v Rhodesii černé většině se dokonce konflikt zdá daleko pravděpodobnější než řešení diplomatické. A že by tento vývoj nezanechal vliv i na situaci v Jižní Africe je také nepravděpodobné díky prohlášení min. předsedy John Vosterse, že hranice s Rhodesií uzavřeny nebudou. Důvod k tomuto opatření nebyl asi pouze z pohrutek obchodních, ale bude souviset i s dodávkou zbraní

O ČESKOSLOVENSKU

K čemu jsou dobré Lidice

Skupina syrských novinářů navštívila nedávno Lidice a její vedoucí, Dr. Sabar Palut, šéf syrské tiskové kanceláře SANA se dal slyšet, že osud Lidic se dá srovnat s osudem vesnice Kuneirta, "která padla za obět' izraelským agresorům v říjnu 1973." (TJ. v době, kdy byl Izrael přepaden Egyptem. Pozn. red.)

A kde jsou důkazy . . ?

V Rudém právu jsme si přečetli tvrzení Dušana Spáčila, takto náměstka československého ministra zahraničí, že prý: "několik tisíc československých občanů dostalo v posledních letech povolení natrvalo opustit zemi z různých, nejčastěji rodinných příčin a každoročně je mnoha stům povolováno provdat se za cizí státní příslušníky . . ."

Krátkozrakost

Z nedávného jednání Sedmého československého kongresu optiků: celých šest a půl milionu z celkového počtu 14 milionů obyvatel Československa nosí brýle. Z nich třetina dostává nové brýle každý rok.

Kaštany na silnici

Z Liberce vyjel na osmset kilometrů dlouhou trasu dvacetitunový kamión ČSAD: do západoněmeckého města Pulheimu veze zásilku kaštanů, určeným pro výrobu léků.

Prazdroj v USA

Plzeňský prazdroj se prodává již ve 35 státech Spojených států a jeho letošní dovoz má dosáhnout 8000 hektolitřů. Napřesrok má být o třetinu vyšší.

Syté vánoce

Československý tisk slibuje spotřebitelům hojnost veškerých potravin na vánočním trhu, ujist'ujíc, že o tolik a tolik procent bude všeho víc nežli toutéž dobou loni. Tak má být dostatek ryb a slepic, zeleniny, pomerančů a citrónů, cukru, mouky a rostlinných tuků. Obohacení: určité množství uherského salámu a čabajských klobás.

Bez komentáře

z čs. tisku: Na ustavující schůzi se oheď sešel v Praze Klub komunistických poslanců Federálního shromáždění ČSSR. Předsedou byl zvolen člen ÚV KSČ a první místopředseda Federál. shromáždění Ján Marko a místopředsedou člen ÚV KSČ a poslanec FS Čestmír Lověťský. Týž den se v Praze sešli na ustavujících schůzích kluby poslanců ostatních politických stran Národní fronty a skupina poslanců FS bez politické příslušnosti.

Příjemné s užitečným . . .

Pražské metro (otevřeno v květnu 1974) se stalo také už skoro tradiční výstavní síní, navíc s nejdelší otevírací dobou v zemi. Kresby, grafika, průmyslové výrobky i exponáty Národního musea v zasklených vitrinách se těší stále pozornosti cestujících. Ve skleněném korpusu stanice Budějovická se ve vitrinách vystavuje sklo, keramika, bytové textil, drobné užitkové předměty — krojované figurky, loutky, nábytek, dětské hračky.

Z Jablonce do světa

Liberecké automobilové závody v Jablonci nad Nisou vyrobily za dobu své čtvrtstoleté existence 175 tisíc aut a přes čtvrt milionu nářadových motorů. Jsou největším čs. výrobcem těžkých silničních automobilů. Polovina jejich produkce se vyváží do pětadesáti zemí všech kontinentů.

Úmrtí

Náhle zemřel v Praze herec a režisér Franta Paul — známý z časů lehkých operet . . . Ve věku pětadesáti let zemřel zasloužilý umělec Václav Čtvrtek autor známých postavíček jako Rumcajse, Manky, Cipíška, Křemíkla, Vochomůrky a dalších.

Jsi to, co jíš . . ?

Podle statistiky spotřeboval každý obyvatel Československa v loňském roce 82 kg masa, 212 kg a mléčných výrobků, 23 kg tuků, 297 vajec, 38 kg cukru (107 obilovin a 120 kg zeleniny a ovoce.

Trhliny režimní chlouby

Největší chloubou presidenta Gustava Husáka, prosperující hospodářství, jeví známky trhlin. Průmyslová výroba za prvních osm měsíců stoupla okolo 5,8 procenta, ceny spotřebního zboží zůstaly v podstatě nezmeněny, v důsledku ohromných subvencí. Avšak nové investice v průmyslu zaostávají za plánem, produktivita práce stagnuje, nedostatek pracovních sil se zhoršuje. Nízká kvalita průmyslových výrobků je často na posměch domácími spotřebiteli a způsobuje nezájem potenciálních kupců v zahraničí. Zemědělství je těžce postiženo suchem, v Praze zakalkulovali špatnou sklizeň obilovin, brambor a cukrovky; bude třeba dovést větší množství poživatin než se původně počítalo.

Co činí prezident za takové situace? Poučen sovetským příkladem, jímž se do písmene řídí, propustil v polovici září z úřadů tři členy vlády. Dostala se na přetřes obvinění vedoucích hospodářských pracovníků z nedbalosti, jsou kritizováni, nedostatky v řízení v průmyslu a v zemědělství. Není pochyby o tom, že Moskva má Husáka jak se patří v kapse. Všude po Československu plakáty a jiné vnější znaky hlásají velký dluh, který má Československo vůči osvoboditelům. Tato poplatnost Moskvě způsobuje, že hospodářské problémy jsou pro

Moderní Koniášové

V Československu vzrůstá poslední dobou čistka ve veřejných a ústavních knihovnách a archivech: odstraňují se z nich díla pojednávající o nacistické okupaci a takzvané první republice, psaná z jiného než komunistického hlediska. Tyto knihy ovšem nejdou do stoupy — ale do druhořadých antikvariátů v Československu — a také za hranicemi, na Západě. Účel čistky je jasný: aby totiž spisovatelé, badatelé, studenti, prostě kdokoli se chce zabývat o dějinné události oněch období, našel prameny a informace pouze souhlasící se stranickým pojetím. Také, aby byl knižní trh vyčištěn a otevřen komunistickým autorům, sestavujícím díla o hospodářství, dějinách a literatuře předkomunistických časů, to jest do roku 1948. Mezi nejnovějším "odpadem" odstraňovaným z knihoven a archivů nejsou ovšem jen teoretická díla, ale i romány, sbírky básní a vůbec uměleckých tofí, pokud žijí, nesouhlasí s režimem.

(Z bulletinu Mezin. rady židů z Československa)

Husáka zvlášť hořkou pilulou.

Některý západní experti mají už dlouho pochybnosti o kvalitě československého ekonomického růstu. Dojem jednoho diplomata: "Je to všecko jenom kosmetická operace a ještě s obvazy — zatím co by situace vyžadovala chirurgický zásah."

Za kulisami mají vládní činitelé starosti pokud jde o dlouhodobou budoucnost. Před třiceti lety mělo Československo příležitost k vynikajícímu startu. Z druhé světové války vyšlo v podstatě beze škod, na rozdíl od mnoha svých sousedů a konkurencí. Přes tento počáteční náskok však zanedbalo modernizaci svého průmyslu a trpí teď problémy zasta-

ralého strojového parku a nekvalitním řízením. Jedním z důsledků je, že třebaš východní Německo, které začínalo z ničeho, dnes svou výrobou Československo předstihlo. Po desetiletí mělo Československo v obchodě s jinými evropskými komunistickými zeměmi přebytek, nyní, poprvé od roku 1974, je v postavení dlužníka. V posledním roce, v důsledku lavinovitě rostoucích výdajů za dodávky sovětské ropy a surovin se tento deficit ztrojnásobil.

Národohospodáři v Praze připouštějí, že Československo potřebuje importovat západní technologii a že musí víc prodávat na nekomunistických trzích. Avšak jeho strojírenské a rukodělné výrobky, jež mohou jít na odbytu na východě, neodpovídají vždy západnímu kvalitativnímu standardu. To se může dlouhodobě projevit jako nejzávažnější slabina. Oficiálně dávají vedoucí činitelé vinu za současné nesnáze hospodářské recesi na Západě. Nemohou však nepřipustit, že československé výrobky v náročnějších oborech svou chabou úrovní neobstojí v konkurenci.

Helsinky: zhoršení

Jimmy Carter na banketu polského kongresu v Chicagu připomněl svůj výrok z března, že ve východní Evropě nebude stabilita, dokud tamější země nezískají nezávislost. Sovetský svaz musí pochopit, opakoval Carter znovu, že americko-sovětské détente závisí na uznání oprávněných tužeb lidí v Polsku, v Československu, v Maďarsku, Rumunsku a v ostatní východní Evropě. Doslova také řekl:

"Nechceme studenou válku. Chceme spolupracovat se Sovetským svazem, abychom se vyhnuli hrůzám nukleárního konfliktu. Ale, až budu prezidentem, chci podniknout čtyři, pět nebo šest kroků, abych ukázal, že nám velmi záleží na svobodě ve východní Evropě. Především budu naléhat, aby Sovetský svaz dodržoval záruky o lidských právech, které jsou uvedeny v dohodě z Helsinek. Ve východní Evropě by měla být volnost pohybu. Měla by tam být svoboda projevu, svoboda rodin sjednotit se s příbuznými v zámoří. Dary od nich by se neměly proměňovat v ruble ani by neměly být zdaňovány třiceti procenty. Od doby, kdy byla dohoda v Helsinkách podepsána máme zhoršení a ne zlepšení. Musíme si jednoduše vynutit, aby se dohoda dodržovala. Za druhé musíme trvat na tom, aby Sovetský svaz, jak k tomu dal souhlas s helsinskou dohodou, přestal rušit rozhlasovou stanici Svobodná Evropa a rozhlasovou stanici Svoboda. Za třetí, musíme pracovat k rozšíření lidských a obchodních pout mezi zeměmi Východu a Západu . . . Chci, abyste věděli, že ani slovem ani skutkem neučiním nic, co by naznačovalo, že bychom někdy přijali jako trvalý fakt sovětskou nadvládu ve východní Evropě a můžete se na mě spolehnout."

ZA JÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZA JÍMÁ VÁS. CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjišťujete, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Nemí-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu EVROPSKÉ LISTY.

Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Přihlašuji se za odběratele EL a předplatné zaplatím celoročně, pololetně, čtvrtletně. (Nehodící se škrtněte). Roční předpl. Sfr. 50.00. pololetní Sfr. 25.00 nebo přepočet v jiné měně. Platit lze pošt. složenkou nebo šekem.

Jméno
Adresa
Podpis

Americké Listy/Evropské Listy. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc. 283 Oak St. Perth Amboy, N J 08861, USA. Tel: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor J. Martínek. Evropská redakce a administrace: EL Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Vychází každý týden s výjimkou dovolené. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Výhradní způsob placení: Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil. Obstrass, 8033 Zürich, s poznámkou "z. G. Americké Listy P5-622.890" Roční předplatné DM 50.00, pololetně DM 25.00, ve švýcarských francích ročně Sfr. 50.00, pololetně Sfr. 25.00.

Anglická melancholie

F. P.

Milá přítelkyně přijela z Londýna na návštěvu do New Yorku. Mluví se o tom a onom, co kdo ze známých dělá, také o zmatku ve světě, o nárocích, které si nové africké a asijské státy osobují. Milá přítelkyně řekla: "To musí zaplatit Amerika." Střední východ, bezpečnost Israele a bezpečnost Evropy byly v hovoru zmíněny a opět bylo řečeno nebo naznačeno, že to je věc Ameriky. Ohleduplně jsme se neptali, co po celou tu dobu, co Amerika si takto bude počínat, bude dělat Anglie, a nebyla nám o tom nabídnuta dobrovolná informace.

Kdy se narodil poslední anglofil? Jsou důvody, aby anglofilové ještě se rodili? To je bolestná otázka pro ty, kdo dlouho s dobrým svědomím Anglii jako vzor myšlení a chování vlastnímu národu doporučovali. Anglie byla vlídný ostrov, kde ideje kolovaly, ale nepožíraly lidi, nýbrž sloužily jejich praktické činnosti. A Anglie byla jediná země na světě, kde policie chodila neozbrojena. Nyní musí se zdát, že Anglie pozbyla svých starobylých vlastností — nebo byla něčím jiným zaplavena. V četných úvahách melancholicky je analysován psycho-fysický stav Anglie. Theoretisuje se — nebo více, zjišťuje se — že z nějakých důvodů Anglie se nemůže vpravit do současné skutečnosti — kdežto jiné země mohou. Citujme diagnosu, jež v četných úvahách činěna: "Existuje záhadná britská choroba, její symptomy jsou nuda, netečnost a kupodivu celkem dobrý humor, s nímž Anglie přijímá svůj nenapravitelný úpadek." Realisticky se počítá s tím, že ve hře sil, jež je rozehrána, Anglie není silný člen demokratické fronty. Země může poklesnout pro své chyby nebo osudem. Hlavní činitel byl asi osud — změna doby. Moderní průmyslová výroba, aspoň to, co se za ni pokládalo na začátku 19.

století, vznikla v Anglii. Poměry pro to byly udělány. Existovalo britské imperium, a anglická průmyslová výroba kryla jeho uznané konsumní potřeby. Byla to intimní souvislost. Angličtí ekonomisté vypočítávali, že kdyby Indové z nějakých důvodů se rozhodli prodloužit své roby o jeden coul, celá řada nových textilních továren by vznikla v Anglii. To mělo ovšem svou jinou stránku: kdyby Indové z nějakých důvodů se byli rozhodli své roby o jeden coul zkrátit nebo kdyby se byli rozhodli nosit kalhoty, celá řada textilních továren v Anglii by byla musila zavřít. Indové neexperimentovali s délkou svých šatů, ale britské imperium pomínulo, a země, z nichž bylo složeno toto imperium, získaly naprostou volnost nakupovat, kde jim libo. To vystavilo anglický průmysl nebývalé konkurenci. Němci, Japonci, Francouzi s novou, poválečnou energií se natlačili do bývalých anglických trhů. V Anglii však nová, poválečná energie se neobjevila. Na nové poměry Anglie odpovídala setrvačností. Její výrobní prostředky začaly rychle zastarávat. Lhostejnost, s níž Angličané tomu přihlíželi, je záhadou.

Snad sám charakter anglických průmyslníků i dělníků neuzpůsobuje Anglii v divoké soutěži. Anglický dělník má sklon pokládat se spíše za řemeslníka, a jeho unie značně se podobají starým řemeslnickým cechům s jejich různými privilegii. A angličtí průmyslníci, v jakémisi souhlasu s tím, po dlouhá léta řídili výrobu k tomu, aby soutěžila ne množstvím, nýbrž kvalitou. Založilo to slávu Anglie u vybiravých konsumentů. A však druhou světovou válku vyhrála americká masová výroba a nabyla pověsti spasitele ve válce i v míru. Pokud kvality se týká, davový konsument málo ji zkoumá. Toto, musíme říci, je prohra ctnosti.

Podobně: Anglie je místem, kde většina sportů se narodila. Ale je to rodič málo už následovaný. Anglický gentleman, který psal sportovní pravidla, dovoval si ušlechtilou umírněnost, snad i poměrnou pomalost v zápasech. Sport mu byl zábavou a potěšením uprostřed pěstovaných trávníků. Z tohoto umírněného ovzduší sport byl vytržen, když byl zprofesionalisován a znacionalisován. Dravá, nemilosrdná soutěž panuje mezi jedinými na hřištích i mezi národy na stadionech.

Anglická hospodářská prosperita měla své podmínky, z nichž hlavní byl rozumný svět a svobodný obchod v něm. Podle některých filosofů, ekonomů a theologů lidé žili v "nejlepším ze všech světů". Anglie tomu uvěřila a tak velice se spoléhala na trvalost tohoto stavu, že se odvážila známého svého hazardu: vyrábět jen třetinu potravin, jež její obyvatelstvo potřebuje. Tak klasická Anglie byla neodlučitelná od míru a svobodného obchodu. Čím více je poruch v mezinárodní politice, čím snadněji do mysli vzdálených, na suroviny bohatých zemí vkrádá se myšlenka, že mohou působit nepříjemnosti, tím méně Anglie může být klasická. Ztráta imperia hraje určitou roli, ale ne hlavní. Francie, Belgie, Holandsko ztratily své kolonie, ale nezda se, že by toho příliš litovaly. Nahradily to zvýšeným úsilím. Západnímu Německu se vede výtečně bez kolonií. Některé složky anglické společnosti už dosti dávno se rozloučily s ideou imperia, jedni proto, že udržování imperia vyžaduje velké námahy (ohlašovalo to dobu, kdy lidé budou žádat, aby námahy co nejvíce byli zproštěni), jiní proto, že podle jejich mínění imperium nevyhnutelně vede k nehumanitě. To bylo přeháněno. Anglie v jednotlivých zemích imperia nemusila udržovat mnohem větší počet vojáků než kolik policistů nyní některé velké země potřebují, aby udržely pořádek ve svých hlavních městech. To ukazovalo, že domorodé obyvatelstvo nepovažovalo imperium za zcela nesnesitelné. Avšak, když roku 1907 Rudyard Kipling, básník britského imperia dostal Nobelovu cenu, málo už byl čten vzdělanou anglickou mládeží. Studenti v Oxfordu a Cambridgi negativně posuzovali inteligenci těch, kdo ještě četli Kiplinga. Nakonec ani na těch, ani na oněch anglických kritikách imperia nezáleželo, rozhodl moderní čas.

JIZVA

ROBINSON JEFFERS:

Zhojí se, věřím, také tato jizva
Až přejdou věky po zániku lidstva.
"Chvilková nevolnost — leč již to přešlo" —
Řekne si slunce pokračující v klid
Bezduché své slávy
Zatím co země zkamenělá síla
Smazavši s tváře ruiny zkamenělín
Ztratila smutek — měla-li kdy jaký
Z té epizody
Během milionů normálních kruhů
Normální své cesty.

ANTONÍN CEKOTA

ků než kolik policistů nyní některé velké země potřebují, aby udržely pořádek ve svých hlavních městech. To ukazovalo, že domorodé obyvatelstvo nepovažovalo imperium za zcela nesnesitelné. Avšak, když roku 1907 Rudyard Kipling, básník britského imperia dostal Nobelovu cenu, málo už byl čten vzdělanou anglickou mládeží. Studenti v Oxfordu a Cambridgi negativně posuzovali inteligenci těch, kdo ještě četli Kiplinga. Nakonec ani na těch, ani na oněch anglických kritikách imperia nezáleželo, rozhodl moderní čas.

Nikdy nebude zapomenut ti strašlivému Hitlerovi — ti strašlivému Hitlerovi — když kontinentální Evropa už mu podlehl. Ale kdo přijel do Anglie brzo po konci války, nemohl se klamat o tom, že vidí zemi vyčerpanou fysicky i psychicky. Anglie za války se patrně exponovala nad své přirozené síly, a snad biologie začala protestovat. Na nic nebyly významné osobnosti tak nervosní jako na zmínku, že nová mezinárodní krise by mohla přijít. Když tyto osobnosti byly tážány co by Anglie v takovém případě dělala — mlčely nebo odpovíděly: "nemohu říci". Sotva existuje právo přísně odsuzovat biologické obavy země, která nad jiné prokázala svo-

ji statečnost. Anglie odolávala obyčejným Hitlerovým bombám. Přišla chvíle, kdy Angličané na ulicích kupovali noviny a četli v nich, že sovětské Rusko má atomovou bombu. Mlčky zadržovali noviny do kapsy.

O tom co je národní povaha, často se debatuje. Vyskytuje se přitom obtíž. Někdy se zdá, že národní povaha je schopna se změnit v neuvěřitelně krátkém čase. To je vysvětlitelné tím, že není jednotná, jakoby ze železa ukutá národní povaha, nýbrž jsou různé vrstvy společnosti se svými povahami, a veřejná povaha národa zdá se měnit podle toho, která vrstva vystoupí do popředí. Anglická povaha zdála se jiná za dlouhé vlády konservativců a jiná, když přišla vláda dělnické strany.

Co je demokracie, jaký je rozdíl mezi demokracií a davovou společností? Demokracie vyhlašuje a uskutecňuje rovnost, ale neničí všechny účtivosti. Davová společnost účtivistů neznává. Angličané dosud dobrovolně zachovávali respekt at' k lidem, at' k tomu co bylo. Bylo to v jejich povaze. Jak tato psychologie vydrží náraz davové společnosti? Snad zde je podstata "britské choroby" — která je tak často rozbírána.

Telegraficky ze světa

Leonid Brežněv se choval při návštěvě Jugoslávie jako hodný strýček a opětovně ujistil, že SSSR neporuší jugoslávskou svrchovanost po Titově smrti. Vzpomínáme podobného jeho výroku v předvečer Pražského jara: Eeto vaše dělo (je to vaše záležitost). A všichni víme, jak to dopadlo. • Idi Amin: Kdybychom byli chtěli, mohli jsme izraelské letadlo nad Entebe (když přiletělo osvobodit svůj unesený letoun, pozn. red.) klidně sestřelit, neudělali jsme to z humanitních důvodů. • Vítězství ve volbách do Nár. shromáždění tzv. Quebecké strany, která usiluje o odtržení francouzsky mluvící provincie Quebec od Kanady, představuje obtížný problém pro dnešní vládu. Strana volá po plebiscitu v otázce odtržení. • USA vetovaly připuštění Vietnamu za člena OSN, protože stále neodstaly informace o 800 svých vojáků, oficiálně vedených jako zmizelých za bojů. • Pekin znovu útočí na Kremli: SSSR provádí agresí, intriky a sabotáž v otázce osvobozovacího hnutí v jižní Africe. • Izrael uspořádal dvou-denní manévry záložníků po celé zemi. • Chile: vláda je odhodlána propustit ze žaláře komunistického vůdce Luis Corvalana (60), Moskva propustí z vězení disidenta biologa VI. Bukovského, který je žalářován od r. 1970. •

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojišťky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojišťky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

RUDOLPH FEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746

GEORGE POSPISHIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511

ANEBO PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

MOSKVA V ÚLOZE KAZIMÍRA

Angolský prezident Neto podepsal před nedávnem v Moskvě smlouvu o přátelství se Sovětským svazem. Její platnost byla stanovena na dvacet let. Sověty uzavřely podobné smlouvy v Africe zatím tři. S Egyptem v roce 1971, tu později jednostranně vypověděl prezident Sadat, v roce 1974 se Somálskem a letos s Angolou, jejímuž marxisticky orientovanému režimu pomohli společně s kubánskými intervenčními jednotkami zvítězit v občanské válce. Obě země — Angola a Sovětský svaz — se ve smlouvě zavazují, že budou podporovat národně osvobozenecké boje, spolupracovat s mírumilovnými národy ve spravedlivém boji za suverenitu, svobodu, nezávislost a společenský pokrok a že budou řešit jakoukoliv otázku, která by vyvstala při interpretaci nebo uplatňování smlouvy jednáním v duchu přátelství, vzájemného respektu a porozumění. Tato klauzule v textu smlouvy se Somálskem chybí. Sověty se tak pravděpodobně chtěly pojistit proti opakování egyptských zkušeností.

Podpis smlouvy je třeba vidět v širším mezinárodním rámci. Moskva se zřejmě obává, že by v případě Kissingerova úspěchu v jižní Africe mohla být i zde na poli mezinárodní politiky vymanévrována, podobně jak se to stalo na Blízkém východě. Spojené státy také zde využívají skutečnosti, že mohou o problémech v Rhodésii a Jihoafrické republice vyjednávat s oběma stranami kon-

Mezinárodní přehled

fliktu. Moskva se rozhodla v daném stádiu hrát roli kazimíra: sleduje zde dvoji strategii. Jednak působí na Mozambik a Angolu, dva frontovní státy, aby i nadále povzbuzovaly partyzánské hnutí v Rhodésii. A za druhé — a to dokazovala kampaně — a to dokazovala kampaně sovětských sdělovacích prostředků ve dnech Kissingerova prostředkování víc než přesvědčivě — se snaží namluvit černošským hnutím usilujícím o převzetí vlády v Rhodésii a Namibii, že americká iniciativa nesleduje nic jiného, než prodloužení bělošské nadvlády v jižní Africe. Sovětské sdělovací prostředky referovaly za Netových jednání v Kremlu, že mezi Angolou a Sovětským svazem panuje jednota názorů na hlavní otázky mezinárodní politiky. Jedna zajímavost: angolský prezident ve svém děkovném projevu napadl ostrými slovy Čínu.

ZBRANĚ PRO IZRAEL

President Ford rozhodl, že Spojené státy vydají Izraeli některé zbraně moderního typu, jež až doposud nebyly do Izraele zasilány. Americké rozhodnutí je vlastně dvojího druhu. Týká se jednak dodávek nejmodernější výzbroje, jejíž prodej byl až doposud zakázán — nyní se uvolňuje, jednak urychlení dodávek výzbroje, která už byla Izraeli přislíbena, ale ještě nebyla odeslána. Když navštívil presidenta Forda v Bílém domě náměstek izraelského ministerského předs-

dy Yigal Allon, prohlásil: Těší mě, že jste dal souhlas k dodávce nových zbraní. President odpověděl: Bylo to správné rozhodnutí, aby nebylo pochybností o tom, koho podporujeme a aby se tak zabránilo situaci, které se chceme vyhnout. Ani ministr Allon, ani mluvčí Bílého domu nenaznačili podrobnosti dohody o zbrojních dodávkách. Je pouze známo, že Izrael kupuje na úvěr zbraně v celkové hodnotě jedné miliardy dolarů a že tato dodávka se uskuteční v současném finančním roce, který začal prvního října. President však výslovně ze zbrojní záležitosti vyloučil jednu z nejmodernějších zbraní a to takzvanou Persingovu raketu, která se dá vyzbrojovat nukleárními náložemi, což je důvod, proč nebude Izraeli dodána. Spojené státy nechtějí učinit nic, co by mohlo ve výbušné oblasti Středního východu vytvořit potenciál pro nukleární válku. Podle některých zpráv izraelská vláda před časem o dodávku raket typu Persing požádala, ale když v politických kruzích ve Washingtonu, zejména v kongresu narazila na odpor, žádost odvolala.

ŠPANĚLSKO A EHS

Španělský král Juan Carlos přiletěl navštívit oficiálně Paříž. Byla to jeho první evropská zahraniční cesta od loňského listopadu, kdy nastoupil na španělský trůn. Juan Carlos letos navštívil Spojené státy, Venezuelu — Kolumbii a Dominikánskou republiku a pozorovatelé označili jeho jednání, především ve Spojených státech — za úspěch.

Španělský král se s francouzským prezidentem především radil o tom, za jakých podmínek by mohla jeho země být přijata za řádného člena Evropského společenství. Francie španělskou žádost podporovala ještě v době vlády generalissima Franka a to navzdory výhradám některých dalších členských států EHS, které namítaly, že Španělsko není demokratickou zemí. V příštím roce se ve Španělsku mají konat všeobecné volby do parlamentu, to je známá skutečnost, a Madrid je proto přesvědčen, že se tentokrát jeho přihláška do Evropského společenství nesetká s dřívějším odporem. Úzká spolupráce s některými liberálními západoevropskými státy jako například s Dánskem, Velkou Británií, Holandskem a Francií, může demokratisaci veřejného života ve Španělsku jen uspišit. Kromě toho si Paříž jistě přeje, aby se Španělsko stalo spolehlivým partnerem, přispívajícím

k politické stabilitě v jihozápadní Evropě. Na pořadu jednání se proto objevil také problém odbojných Basků, kteří žijí na obou stranách Pyrenejí. Jejich organizace ETA si přeje ve Španělsku socialistickou republiku. Hnutí nalézá na francouzské straně Pyrenejí mezi Basky nové přívržence. Oriciálně se o tomto problému říká, že představuje ve vztazích obou zemí pouze záležitost okrajovou.

Král Juan Carlos a francouzský prezident Giscard d'Estaing se znají už dlouhá léta; poprvé se setkali na začátku šedesátých let, když Giscard navštívil Španělsko tehdy jako ministr financí. Oba muži si přejí zreformovat společnost v zemi, kde vládou — spojuje je určitý druh konservatismu: liberalisace francouzské a španělské společnosti má proběhnout se zřetelem na uchování tradic.

Pro Francii je důležité, aby nezůstávala na periferii západní Evropy. Tak tomu tak říkající bylo v letech, kdy ve Španělsku a Portugalsku vládly diktatury. Paříž by si přála dostat se do středu nového politického dění a rozšíření Evropského společenství o dvě země na Pyrenejském poloostrově by tomu prospělo. Španělsko si přeje dalekosáhlé ústupky EHS, pokud se týče jeho zemědělských výrobků. To pro Paříž je citlivá otázka; existence francouzských zemědělců je z velké míry závislá na došavadní politice Evropského společenství, která francouzské zemědělství zvýhodňuje. Výsady poskytnuté španělským zemědělcům by zostřily konkurenci a vedly k vnitropolitickým nepokojům. Na druhé straně si je ovšem Giscard vědom, že v době, kdy se výroba ve španělském průmyslu zpomalila, nabyla otázka zemědělské produkce pro Madrid na významu.

SOLIDARITA

Polské úřady a soudy praktikují i nadále ostrý postih všech účastníků červnových stávek a demonstrací. Jsou vynášeny rozsudky bez předložení důkazů. Bezpečnostní orgány se dokonce nestydí užívat násilí a vydírat podezřelé. Šéf strany Gierka a ministerský předseda Jaroszewicz reagují stále podrážděněji na veřejné pronášení kritiku. To všechno vyvolává vzrůstající solidaritu mezi pracujícími a inteligencí, která nabývá takových rozměrů, že nemá v soudobých dějinách země příkladu. Byl založen Výbor na ochranu pracujících, v němž je jednou z předních hlav 67 letý spisovatel Jerzy Andrzejewski.

STRATEGIE SVOBODY

Pod tímto názvem se konala v New Yorku několik dní před americkými prezidentskými volbami celodenní konference, sponzorovaná národnostní radou Demokratické strany. Konferenci řídil její předseda a bývalý starosta města New Yorku Robert F. Wagner. Hlavním organizátorem zasedání byl bývalý kraj. pracovník a vydavatel New Yorkského Deníka a New Yorkských Listů, nyní místopředseda národnostní rady Demokratické strany Andrew Valuchek. Konference se konala za až překvapivě velké návštěvy zástupců různých národnostních skupin z celých Spojených států. V hlavních bodech programu převládalo vždy slovo: svoboda! Svoboda ve východní Evropě, latinské Americe, v politice obrany, o terorismu a totálních režimech.

Konference se také zúčastnili funkcionáři Rady svobodného Československa v čele s jejím politickým tajemníkem výkonného výboru prof. dr. Jiřím Horákem, který byl během jednání konference jmenován do komise, již bylo konferencí uloženo, připravit text resoluce o východní Evropě. Bylo v ní zdůrazňováno, že: protože američtí občané středo — a východoevropského původu odmítají komunistickou nadvládu svých bývalých domovů či domovů svých předků a pevně věří ve svobodu a uplatnění všech lidských práv, národnostní rada Demokratické strany plně podporuje stanovisko guvernéra Jimmy Cartera, podle kterého je nutno se snažit o hledání a uskutečnění svobody v zemích střední a východní Evropy.

Konferenci vyslaná delegace potom tuto resoluci předala guvernéru Jimmy Carterovi, agitujícímu právě v New Yorku pro své zvolení. Členem předávající delegace byl také i dr. Jiří Horák, jehož náš snímek zachycuje s tehdejším guvernérem Carterem, zvoleným mezitím prezidentem Spojených států. Chceme také ještě zdůraznit, že guvernéř Carter, později zvolený prezidentem, zaslal Radě svobodného Českoslo-

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE...

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa a do celého světa za velmi nízkou cenu na dobu 22 až 45 dnů

Dvanáctidenní zájezd do Československa je opravdu velký požitek — poznáte krásy rodné vaší vlasti, anebo Vašich rodičů. Dopřejte si léčení ve světově známých lázních Československa, jsou nejlacinější na světě.

Doporučujeme včasné přihlášky — zvláště do lázní! Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštivte TATRU pro informace — anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

Fučíkova 'oprátka' v NSR Po volbách . . .

V západoněmeckém nakladatelství Suhrkamp vyšla Fučíkova Reportáž psaná na oprátce. Do němčiny ji (v NSR poprvé) přeložil Frank Peter Künzel, překladatel, který už před rokem 1968 uvedl do německých nakladatelství četné české i slovenské autory. V doslovu napsal: "Fučíkova Reportáž", psaná ve stínu nacistické šibenice, nám Němcům, připomíná minulost, s níž se neustále musíme vypořádávat. Pohled za hranice, tedy nejen na Východ, ale i na Západ, nás přesvědčuje, že jsme se ještě zdaleka nevyvázali z minulosti a z odpovědnosti před dějinami".

Obsah Reportáže všichni známe, o její literární hodnotě lze sotva pochybovat. Její dokumentární význam je rovněž nepochybný, Fučík sám však byl a zůstává osobností spornou.

Problematickou Fučíkovu osobností a jeho díla naznačil v doslovu sám překladatel — když cituje Hanu Hrzalovou, literární kritičku Rudého Práva, která v roce 1972 napsala: "Pro českou prózu poválečných let znamená Reportáž mnoho . . . Předurčila na dlouhá léta způsob, jak psát o českém člověku a jeho vztahu k druhé světové válce . . ."

Tohle všichni dobře známe. Z Fučíka byl po válce vytvořen zářný vzor, někdy až nesnesitelný příklad všeho dobrého a vznešeného, jakýsi světec, o němž se nesmělo nikdy zapochybovat. Ideály, za které Fučík zemřel, se ovšem brzy ukázaly přinejmenším jako pochybné. Jeden příklad za všechny: Čteme-li dnes jeho reportáže Ze země, kde zítra znamená včera, těžko se ubránit otázkám, na které zatím nikdo neodpověděl: Fučík projezdil celý Sovětský svaz — znal tamnější poměry, měl možnost (tak aspoň sám tvrdí) volného styku se sovětskými lidmi. Jak je možné, že se nikdy ani slovem nezmínil o teroru a tragédiích, které za stalinských předválečných časů postihovaly i jeho soudruhy, ruské komunisty? Lze věřit tomu, že byl natolik zaslepen, aby přehlédl, že na gigantických stavbách, které navštívil, pracují vlastně moderní nevolníci, političtí vězňové, že v Sovětském svazu existovaly už tehdy koncentrační tábory, procesy — tajná zatýkání a fungující masinérské útlaky a násilí? Odpověď asi zní: Fučík byl vždycky od-

venska telegram k oslavě svátku osvobození 28. října, ve kterém mimo jiné řekl: "Pro československý národ je cesta k samostatnosti obtížná. Avšak srdce a mysl Čechů a Slováků zůstávají nepokořené. A toto hledání svobody musí zvítězit."

Má tato jistě pozornost znamenat naději, že příští administrativa bude věnovat zvýšený zájem o osvobození porobených národů východní Evropy včetně Československa?

daný komunist a disciplinovaný straník.

Ovšem nejvíce mu ublížili po válce jeho vlastní soudruzi. Vzpomeňme jen na "Fučíkovy odznaky", na pěstování jeho kultu, na Fučíkovy paláce, parky oddechu a kultury, na ulice a šachty nesouci jeho jméno. Reportáž psanou na oprátce musí přestabikovat a omílat až do omrzení každý školák. Výsledek: Kdopak asi z těch — kteří opustili nebo opustí školní lavice, vezme Fučíkovu Reportáž ještě jednou do ruky . . . ?

Franz Peter Künzel v doslovu k Fučíkově Reportáži správně připomíná, že Fučík ani v nejtěžších chvílích svého života, kdy byl týrán a mučen, nikdy neobviňoval německý lid. Kořeny všeho zla, které jej postihlo, viděl v tupém, násilnickém fašismu. V tomto ohledu nepochybně převýšil mnohé hurávlástecké autory poválečného období a vlastně i současné propagandisty, kteří stále živí klamnou představu, že ti hodní a nevinní Němci žijí v Německé demokratické republice, zatímco ti horší v Německé spolkové republice.

První západoněmecké vydání Fučíkovy Reportáže psané na oprátce lze jen přivítat. Jejím vydáním doplnilo nakladatelství Suhrkamp svůj český program, v němž se vyskytují autoři jako Milan Kundera a Bohumil Hrabal. Jle o knížku pro západoněmeckého čtenáře velmi užitečnou.

OTA FILIP

Prevzato z rozhlasu
Svobodná Evropa

NÁRODNÍ DIVADLO

Královna Alžběta II. slavnostně otevřela Národní divadlo, které stojí nedaleko místa, na kterém vídal William Shakespeare předvádět své divadelní hry. To bylo před čtyřmi sty lety — a od té doby vlastně Británie nikdy neměla skutečné Národní divadlo. S jeho plánováním se začalo už před sto lety, ale základní kámen ke stavbě byl položen na jižním břehu Temže v Londýně před 25 roky. Alžběta II. řekla: Je to pocta všem, kteří o něm snili, všem, kteří za ně bojovali, těm, kteří je navrhli a postavili, těm kteří založili a přivedli k rozkvětu soubor divadla.

(Dokončení ze str. 1.)

li a v němž uplatnila všechny své velké možnosti.

Ovšem, došlo k určité nersrovnalosti, již mnozí budou rozbírat. Guvernér Carter vyhlásil boj existujícímu politickému systému. Avšak co, kdo byl tento systém? Demokratická strana měla většinu v senátu a ve sněmovně poslanců, měla nejvíce guvernérů, jmenovala nejvíce soudců. Čili, Demokratická strana byla větší část existujícího systému. Smířit tyto okolnosti bude možno jen v kadlubu praktické politiky.

Všeobecná úvaha i vzpomínky nám praví, že jak si zvolený prezident bude počínat, nemůže být v den jeho vítězství zcela známo ani jemu. Byli presidenti, kteří se seznámili blíže s některými fakty teprve, když se stali presidenty, a jednali potom podle toho. Dva američtí presidenti mohli být obviněni, že porušili svůj slavnostní slib. Když vypukla první světová válka, tu prezident Wilson, když vypukla druhá světová válka, tu prezident Roosevelt slíbil, že udrží Ameriku mimo válku. Potom oba nejruznějšími způsoby pracovali k tomu, aby Ameriku do války přivedli. A historie sotva by je příznivě posuzovala, kdyby nebyli porušili svůj slib. V druhé světové válce, po roce 1940 Amerika zůstala jedinou překážkou Hitlerova vítězství nad celým světem. Je málo chuti kritizovat Roosevelta za porušení slibu.

V den hlasování nepochybnou silou guvernéra Cartera bylo, že přijal a vyhlásil bohatý sociální program Demokratické strany. Přihlásil se tak k tomu, na čem už jiní američtí presidenti pracovali, Roosevelt a Truman, Kennedy a Lindon Johnson. Řešení sociální otázky, sociální štěstí je tradice a rodný sen Ameriky.

Kdosi dávno řekl, že, aby v Americe uspěl, člověk "musí být odhodlán mít štěstí". Guvernér Carter byl takto odhodlán. Pravda je, že Američané neměli dost času seznámit se s ním. Z toho mohli vycházet pochybnosti. Jako guvernér nevelkého jižního státu, o němž noviny ne dost často referují, Jim Carter přišel téměř z neznáma. Někteří ho posuzují podle jeho spojenců, což je dosti nesnadné, poněvadž mezi nimi je velká pestrost v prostoru mezi konservatismem a liberalismem, mezi věřícími a nevěřícími. Usuzuje se, že guvernér Carter za své vítězství je zavázán zejména

na dvěma vrstvám, černochům a politickým představitelům dělnictva. Mnozí se ptají, co to bude znamenat.

Viditelně jest, že Carter a černoši triumfovali společně. Dali mu hlasy celého amerického jihu, silnou to základnu ve volbách. On, nepochybně učinil černošskou rovnoprávnost faktem už nezvratitelným. Měl k tomu spravedlivé důvody, ale také dostatečně ocenil, že černošské hlasy ve volbách byly jazyčkem na váze. Jak si černoši budou počínat ve svém novém, vlivném postavení? Jako nikde, není mezi nimi uplná jednota, ale všem jim společné zdá se být, co jeden z černošských politiků vyjádřil: "Je nám zavázán, nemohu věřit, že by na to zapomněl, nedovolili bychom to".

Ovšem, také je možno říci, že hlasy organizovaného dělnictva byly jazyčkem na váze, obojí je pravda. Nebo snad také hlasy katolíků a národnostních menšin byly jazyčkem na váze. Avšak ze všech těchto nesporných činitelů neaktivnější vystupovaly dělnické odborové organizace. Mnozí by považovali za nebezpečné, kdyby nový president se cítil jim obzvláště zavázán. Dělnické unie přikládají otázce inflace

menší význam než jiní si mohou dovolit. Na rozdíl od ostatních vrstev unie představují ty, kdo mají fyzickou sílu nátlaku. Stávky mohou ohrozit normální chod života. Je ideálem unie nedat se inflací předstihnout, vždy kráčet aspoň jeden krok před ní. Kdyby se uníím podařilo docílit automatického zvýšení mezd při každém novém mzdovém vyjednávání, bylo by to jako vbudovat do poměrů inflační strojek, bylo by to učinit inflaci nezvratnou.

Uvažuje se, jaký mandát volby daly novému presidentovi, jaká vůle lidu se vyjevila. Výsledek voleb byl tak těsný, že každému musí být zřejmo, že lid byl v obou stranách. Není představitelné, že pro Republikánskou stranu hlasovalo 48% jakéhosi "nelidu". A jestliže o číslice jde, při bližším pohledu se ukazuje, že Demokratická strana obdržela větší mandát než nový president — který dostal 51% hlasů. Ve volbách do kongresu Demokratická strana získala o 4% více hlasů než on, což by mohlo být vykládáno tak, že on je o 4% méně milován. Jaký vliv — jestliže vůbec jaký — bude tento fakt mít na nový kurs a na poměr mezi presidentem a jeho stranou, nedovedeme říci.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnosu od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připisujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

SPORT

• Prvoligová fotbalová liga sehrála tyto zápasy: Frýdek Místek-Ostrava 2:1 Žilina-Sparta 5:1, Dukla-Bohemians 2:0, Lokomotiva-Inter 4:0, Brno-Trenčín 2:0, Slavia-Teplice 4:2, Plzeň-Trnava 1:0. Tabulku vedou: Dukla, Slavia, Inter Bratislava.

• V patnáctém kole I. hokejové ligy byly sehrány tyto zápasy: Jihlava-Pardubice 5:2, Sparta-Litvinov 7:3 — Kladno-VŽKG 5:1, Bratislava-Gottwaldov 5:0, Plzeň-Brno 9:7, Košice-Č. Budějovice 7:3. V čele tabulky jsou: Dukla Jihlava, Kladno a Škoda Plzeň.

• Na MS v ledním hokeji, které se bude konat od 21. 4. do 8. 5. 1977 ve Vídni budou všechna utkání řídit podle nových pravidel tři rozhodčí.

• Bývalá rakouská královna alpské kombinace a pětinásobná vítězka Světového poháru Annemarie Moser-Pröll, která rok před ZOH v Innsbrucku odstoupila, chce obnovit svoji závodní činnost.

• Podle zprávy italského tisku mají polští cyklisté Ryszard Szurkowski a Tadeusz Mytnik podepsat ještě v tomto roce profesionální smlouvy s italskou nebo francouzskou závodní stájí.

• Tenisová Grand Prix: 1. Ramirez 713 bodů, 2. Orantes 661, 3. Dibbs 640, 4. Connors 600, 5. Vilas 532, 6. Solomon 531, 7. Borg 480, 8. Fink 457, 9. Tanner 410, 10. Panatta 370, 11. Nastase 360 bodů.

• Do mužstva USA pro Davisonův pohár byli nominováni: Stockton, Stewart, Mc Nair a Scanlon. Trenér Tony Trabert bude mít s tímto "paběrkem" hodně starostí a málo úspěchů.

• Před ligovým utkáním v kopané Slovan Bratislava-AC Sparta Praha došlo k extempore, které silně zavání falešným fanouškovstvím. Ondruš (Sl. Brat.) byl v utkání s Lok. Košice za provinění potrestán zastavením činnosti na 2 utkání, ale proti Spartě "ještě" nastoupil — protože mu byl výkon trestu "pozastaven." Ondruš, kapitán týmu mistrů Evropy si už do konce kvalifikace pro MS 78 v Argentíně nezahraje. FIFA oznámila, že byl za vyloučení v zápase se Skotskem distancován na tři utkání. FIFA se "ukecat" nenechala.

• V kandidátské osmě pro turnaj o vyzyvatele MS na šachovnici jsou: Fisher jako bývalý mistr světa, Korčoj, poražený finalista, Polugaevskij, Mecking, Hort (ČS) z turnaje v Malile, Larsen, Petrosjan, Portisch postupují z Biel. Kromě Fishera je však nejasná i účast emigranta Korčného, protože podle FIDE nemůže nastoupit hráč bez státní příslušnosti. V tom případě by místo Korčného "zaskočil" Tal.

• V Českém poháru kopané se zrodila v bojích o postup

do čtvrtfinále velká překvapení. Baník Ostrava byl vyřazen divizním VOKD Poruba a Dukla Praha druholigovým LIAZ Jablonec 1:2. Další postupující: Bohemians, Teplice, VŽKG, Slavia, Brno.

• Neradostný je rapidní pokles návštěvnosti ligových fotbalových utkání. V podzimní sezóně přišlo 582.700 diváků, t. j. o 198.100 méně proti loňsku. Průměr na jedno utkání: 7815 diváků. Více než 20.000 přišlo dosud na tři utkání (Slavia-Frýdek, Sparta-Dukla Praha a Slavia-Sparta), víc než 15.000 na pět, nad 10.000 diváků vidělo 18 střetnutí.

• Na Maracá, největším stadionu světa v Rio de Janeiro bylo sehráno benefiční utkání, v němž Flamengo porazilo mistry světa 1970 2:0. Vítězek zápasu, jemuž přihlíželo 140.000 diváků, byl odevzdán rodině reprezentanta Flamengo Geralda, který zemřel za záhadných okolností.

• Uvodní vstup do PMEZ basketbalistů na domácí půdě brněnské Zbrojovce nevyšel. Vítězství nad Akademikem Sofie 82:73 nedává příliš naděje, na odvetu a postup.

• Olympijský vítěz z Montrealu a mistr světa v cykl. sprintu Anton Tkáč se zúčastní v Mexicu sedmi závodů a pokusí se o překonání světového rekordu ve sprintu.

• Po odvetném utkání PMEZ házenkářů vyhrála RH Bratislava nad rakouským mistrem HC Oberglas Bärnbach. Ve vyprodané hale zvítězili Bratislané 25:19, když na domácí půdě skončilo první utkání 30:9!

• Baník Ostrava podlehl podle očekávání v odvetném střetnutí PMEZ FC Bayern München více než zasloužené 5:0. Ostravští zahráli špatně a jen jednou ohrozili vážněji brankáře Sepp Maiera. Potvrdilo se, že v Československu není klubový tým, který by v cizině mohl reprezentovat kopanou země mistrů Evropy. Právem jsme zvědaví na výsledek přátelského zápasu. 17. listopadu v Hannoveru: mistr světa proti mistru Evropy. Československý tým se bude snažit zachovat si i ve 25. za sebou jdoucím utkání pověst "neporazitelnosti".

• V zápase o postup do čtvrtfinále PMEZ hrál mistr NSR Borussia Mönchengladbach s AC Turin 0:0. V průběhu zápasu došlo ke kuriozitě: rozhodčí Delcourt z Belgie vyloučil Italům tři hráče včetně brankáře a ukázal ještě šest žlutých karet. A plným právem. Turinští hráli bezohledně. Obdivuhodný je jen nerozhodný výsledek při takovém oslabení.

• Na mezinárodním hokejovém turnaji o Cenu listu Izvěstija v Moskvě bude Kanadu reprezentovat tým Winnipeg Jets. Nahradí původně přihlášený tým Quebec Nordiques, který svou účast odvolal, protože mu nevyhovuje termín.

• "Kanadskou brusli" v Otawě vyhráli v jednotlivcích Shaver a Alestonova.

• Tomáš Šmíd, nejmladší mistr Československa v tenisu, se po vítězství nad Pearsonem (USA) kvalifikoval mezi 32 účastníků hlavního turnaje Grand Prix v Köln.

EVROPSKÁ HUDEBNÍ SCÉNA

Začneme Lucernem. Největším úspěchem tamních proslulých "Festwochen" byl koncert české hudby, jehož se zúčastnila švýcarská vláda. Koncert, hraný orchestrem bavorského rozhlasu a dirigovaný jeho tvůrcem a šéfem, velkým Rafaelem Kubelíkem, obsahoval Smetanovu "Vltavu", Dvořákovu Osmou symfonii v G dur a Kubelíkovu poslední skladbu "Sekvence". V programových poznámkách vysvětlil autor, že temnou, fantasmagorickou povahu "Sekvence", které vznikaly po dobu více než dvou let, ovlivňovaly noční chmurné nálady a sny. Koncert byl přijat s velkým nadšením. Kritik "Neue Zürcher Zeitung" chválil Kubelíkovu skladbu a slyšel pod jejími soudobými rytmy vlivy geniů české hudby a Kubelíkova milovaného Gustava Mahlera. Rafael Kubelik diriguje v těchto dnech v Avery Fischer Hall 8 koncertů Newyorské filharmonie, složených ze skladeb Dvořáka — 9. symfonie, Novosvětská — Beethovena, Bacha, Brucknera a Hindemitha.

Rudolf Firkušný, v minulých letech pravidelný host lucernských "Festwochen", letos chyběl, protože hrál na amerických festivalech. Slavného pianistu uslyšíme v listopadu s komorním souborem a počátkem února jako sólistu Detroitského symfonického orchestru. Několik dnů před českým koncertem dirigoval Zdeněk Mácal s velkým úspěchem švýcarský festivalový orchestr v skladbách Césara Francka, Beethovena, a

De Fally. Tento brilantní mladý dirigent vystoupí zjara ve Vídni a v Paříži a na podzim v Detroitu, Dallasu a jiných městech USA. Příští rok nastuduje ve francouzském Lyonu Smetanovu "Prodanou nevěstu."

I slavný Salcburský festival často hostí české orchestry a umělce. Letos tam zpívala se značným úspěchem Mozartovy arie mladá Bratislavanka Edita Gruberová, členka Vídeňské státní opery. Tento posluchač ji slyšel zpívat ve Vídni Královnu noci z Mozartovy "Kouzelné flétny" a užasl nad jedinečnou přesností, s jakou zpívala obtížné koloratury této úlohy. E. Gruberová bude zpívat v lednu 1977 Královnu noci v Metropolitní opeře.

Dalším kladem tohoto jinak průměrného představení — ale Vídeňská opera má oproti všem ostatním neobyčejnou výhodu v tom, že její orchestr se skládá z Vídeňských filharmoniků — byla krásně zpívána Pamina Lucie Poppové. Je zajímavé, že i Lucia Poppová je Bratislavanka a že i ona zahájila svou světovou kariéru Královnu noci ve Vídeňské opeře. Zpívala ji a úlohu Žofie z "Růžového kavalíra" i v Metropolitní opeře. O její Žofii napsala kritika, že vypadala jako vídeňská Marilyn Monroe. Dnes je Lucia Poppová členkou Vídeňské, Mnichovské a Kolínské opery a zpívá pravidelně v londýnské Covent Garden. Patří mezi přední pěvkyně svého lyrického oboru a gramofonové desky rozšířily její pověst po celém světě. Na jaře ji uslyšíme zpívat s Chicagskou symfonií v Beethovenově "Missa Solemnis". Její manžel je Georg Fisher, vedoucí dirigent opery v Kolíně nad Rýnem a Welsh National Opera v Cardiffu.

O letošním Pražském jaru zpívala Wagnera a letos v zimě bude zpívat česky s Londýnskou symfonií Dvořákovy "Biblické písně" Ludmila Dvořáková. Tato slavná wagnerovská pěvkyně, která se po léta střídala v Bayreuthu v úlohách wagnerovských hrdinek s Birgit Nilssonovou a jejíž nádherná Isolda v Metropolitní opeře je nezapomenutelná všem, kdo ji slyšeli, je nadále členkou Berlínské státní opery a zpívá dramatické úlohy po celé Evropě. K 65. narozeninám jejího manžela, dirigenta Rudolfa Vašaty, byl nedávno uveřejněn článek v A. L.

Velikých úspěchů docílují i na zahraničních scénách Naděžda Kniplová, senzační Kpstelnička z koncertního provedení "Její pastorkyně" v New Yorku. Její vzácný dramatický soprán kovového zabarvení ji předurčuje pro tuto roli, v níž je bez konkurence, i pro některé wagnerovské postavy, jež zpívala na Karajnově festivalu v Salcburku, pro úlohu princezny Turandot a jiné. Doufejme, že ji uslyšíme, až se "Její pastorkyně" znovu vrátí do Metropolitní opery.

Ve Vídeňské opeře slyšel tento posluchač další skvělý dramatický soprán, Moravanky Hany Janků v úloze Santuzy. Hana Janků, členka Düsseldorfské opery, je teprve na začátku své kariéry, ale zpívala už úlohu Turandot v Milánské La Scala a na festivalu ve Veroně.

Konečně se musí tento posluchač zmínit o skvělém představení Janáčkových "Výletů pana Broučka" v Brněnské opeře, které nezůstalo ničeho dlužno tomuto rozkošnému dílu, které podobně jako ostatní Janáčkovy opery, si zaslouží světový úspěch.

Jaroslav Steyn

Domáci a importované speciality:

Kuchyňské strojky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykrajovaly, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, oříšky, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svíčky, světoznámé cukroví a znojemské okurky. Česká kuchařská kniha v anglickém jazyce. České a slovenské gramofonové desky, 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví. Mariášové hrací karty zn. "Piatnik". Mluvíme česky a Slovensky. Na skladě máme také bryndzu!

EKVAR; BY • THE • BARREL

H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110, LE 5-2322
Na požádání zašleme náš katalog zdarma!

Karlovarská minerální voda MATTONIHO KYSIBELKA

(lahve 24 fl. oz.) na skladě!

1577 FIRST AVENUE

• cor. 82nd Street

• NEW YORK 28, N. Y.

Z neznámých stránek historie [8]

“SPIKNUTÍ” GENERÁLŮ

Stalo se to 2. nebo 3. října 1938, několik dnů poté co německá vojska začala obsazovat československou pohraniční území. Když onoho dne ráno přišel do své kanceláře náčelník generálního štábu československé armády, armádní generál Ludvík Krejčí, hlásil mu pobočník, že na něho v jeho kanceláři čeká několik hostů.

Generál, který byl Hitlerem považován za jednoho z nejvýznamnějších odpůrců jeho vojenské strategie, byl překvapen. V prostorné místnosti s pohledem na Dejvické náměstí byl dr. Petr Zenkl a dr. Hubert Ripka, sociálně-demokratický politik Nečas a syn zavražděného ministra financí Rašína, dr. Ludvík Rašín.

Ale politikové — podle vzpomínek generála Krejčího tam byli ještě dva, nebo tři další poslanci parlamentu, — vyložili karty hned na stůl. Národ prožívá nejtragičtější dny od založení republiky. V čele státu je kapitulantská vláda, která nemá důvěru prakticky nikoho, ani prezidenta republiky, dr. Edvarda Beneše. Co nyní republika potřebuje je silná ruka. A silná ruka — to jsou představitelé armády. Proto se skupina vedoucích politiků demokratických stran rozhodla požádat přední československé generály, aby vzali vládu do svých rukou. Náčelníkoví generálního štábu bylo najednou úzko. To, co v jeho pracovně navrhovali politikové nebylo nic jiného než provedení vojenského převratu s tichým souhlasem několika důležitých představitelů demokratických stran.

A pak padlo i jméno nového ministerského předsedy: generál Lev Prchala! Ten byl podle názoru většiny přítomných nejvhodnějším kandidátem na předsedu vlády. Generál Ludvík Krejčí však nesouhlasil. Podle jeho názoru byl Prchala zbrklý, ne vždy ve svých rozhodnutích solidní — i když uznával jeho vojenské a velitelské schopnosti. On — když by návrh politiků na převzetí moci ve státě armádou měl být uskutečněn — navrhoval generála Sergěje Ingra.

Proti Ingrovi nikdo nic nenamítal. Teoreticky se zdálo, že je vše tedy jasné. Ale nebylo.

Generál Krejčí měl k podivuhodnému návrhu politiků několik závažných připomínek. Ano, Národní socialisté, Sociální demokra-

té i Národní demokraté, jistě i část vedení Agrární strany by převzetí moci ve státě generály uvítala. Ale Krejčí chtěl znát stanoviska dalších stran. Co komunisté?

A zde bylo první překvapení: Komunisté proti tomuto plánu neměli podstatných námitek. Prof. Zdeněk Nejedlý již na sovětském velvyslanectví sondoval, zda by Moskva měla námítky. Podle prvních informací, které Nejedlý získal, byla odpověď kladná. Sověti proti tak zvanému generálskému spiknutí v Praze nic nenamítají.

A co Lidová strana, co Msgr. Šrámek, chtěl vědět Krejčí. Na jeho názoru mu mnoho záleželo, jelikož Šrámka znal jako upřímné-

R. Stroebling

ho a přesvědčeného demokrata. Ale za Šrámka nemohl nikdo z přítomných dát odpověď. Bylo třeba se Šrámekem mluvit osobně.

Generál Krejčí se spojil s armádním generálem Syrovým a společně s ním jel do parlamentu za Msgr. Šrámekem.

Podrobnosti o rozhovoru, který následoval ve Šrámkově kanceláři zachovány nejsou. Krejčí sám však vzpomíná, že Šrámek návrhem na převzetí moci vojáky nadšen nebyl. Podle jeho názoru by to bylo porušení platné ústavy a on osobně by s tím nemohl souhlasit. Generál Krejčí na rozhovor se Šrámekem vzpomíná takto:

“Předseda Lidové strany Šrámek se nás zeptal, jak si to představujeme. Mluvicím byl, myslím, generál Syrový. Nevím, měli-li jsme vůbec nějakou představu, jestliže ano, pak byla velmi mlhavá. Dr. Šrámek, zkušený politik, měl k tomu námítky, zřejmě v této akci neviděl možnost zlepšení našeho krutého osudu. Pravděpodobně mu také nedovolovalo svědomí dát vojákům své požehnání. Rozešli jsme se a tím vzal převrat za své . . .” Celá epizoda trvala asi čtyři hodiny. Čtyři hodiny, kdy se vážně uvažovalo o tom, že by se v pomnichovském Československu ujali vlády vojáci. Ale poté, co generál Krejčí dostal od předsedy Lidové strany Šrámka zamítavé stanovisko, přestal se dalším uskutečňováním tohoto plánu zabývat. Pro něho nastal čas, kdy bylo v armá-

dě třeba zachránit to, co se ještě vůbec zachránit dalo.

Zdá se, že celá akce měla ještě dvě dohry. Někteří generálové, kteří byli do plánu na generálské “spiknutí” zasvěceni, viděli v počínů náčelníka generálního štábu “zradu” a chtěli ho odstranit z jeho úřadu. Zdá se, že zde sehrál určitou roli generál Prchala a generál Vojtechovský. Ale i z tohoto úmyslu sešlo. Krejčí musel své postavení náčelníka generálního štábu opustit až o několik týdnů později na přímý nátlak Berlína.

A také Sověti se najednou distancovali. Když zřejmě byli informováni, že Krejčí — a asi i několik dalších generálů — nemá příliš chuti na provedení převratu, najednou couvli. Prof. Nejedlý byl vysokými úředníky vyslanectví informován, že v Moskvě na celou věc změnili názor. Byly to čtyři hodiny, kdy se o generálském “spiknutí” vážně uvažovalo a kdy celá akce byla skutečně na vlásku. Těžko dnes posoudit jakou odezvu by byla akce generálů vyvolala mezi obyvatelstvem, zda by se na celkovém vývoji dalších událostí bylo něco změnilo a když, tak zda k lepšímu nebo k horšímu. Otázka, kterou nelze zodpovědět.

Co zbývá je zaregistrovat fakt, že se o generálském “spiknutí” v Československu v prvních dnech října 1938 vážně hovořilo a uvažovalo.

Copyright AL/EL a autor

TERORISTÉ V SRDCI EVROPY

Uznání Palestinské osvobozené organizace československou vládou jako pravoplatného a jediného reprezentanta “palestinského národa” na sebe asi dlouho nedá čekat. Třináctátého září byl v Praze podepsán Protokol o zřízení mise Palestinské osvobozené organizace, a to Farukem al-Quaddumim, vedoucím politického oddělení POO a Tomášem Trávníčkem, výkonným náměstkem předsedy Národní fronty. Tímto aktem, zřízením své mise v Praze, se organizace, která proslula neobyčejným terorem, dostává přímo do srdce Evropy a blíže k Západu. Dosavadní její mise byly ve Varšavě a v Sofii. Přestože Praha dosud POO oficiálně neuznala, podporuje už po léta bezvýhradně všechny její akce na půdě Spojených národů a jestliže snad dosud váhá s jejím, beztak jen formálním, uznáním, je to nespíš proto, že čeká na vývoj v Libanonu.

(Dle bulletinu Mez. rady Židů z ČSSR.)

KOHOUT — TEN VÁS OPROSTÍ OD VŠECH DNEŠNÍCH STAROSTÍ!

Jára Kohout, československý divadelní a filmový herec-komik, vytvořil v Československu v období od roku 1921-1948 stovky písniček a komických úloh. V současné době pracuje pro americká divadla a film. V Československu býval komikem číslo 1. V USA působí již 23 let, stále rád účinkuje pro naše krajany a cestuje za nimi po celém kontinentě.

Poprvé účinkoval ve svém prvním čísle Námořník v Hašlerově Kabaretě v Lucerně. Později mu pomohl divadelní a filmový herec Ferenc Futurista do Arény na Smíchově, kde si našel svou manželku Mimi, se kterou má tři dcery. Je šťastným dědečkem osmi vnoučat.

V Československu natočil Jára Kohout dlouhou řadu úspěšných veseloherních filmů, z nichž mnohé se tam promítají dodnes. S Janem Snižkem účinkoval v jeho Rozmarném zrcadle. Byl ředitelem Švandova divadla na Smíchově a divadla U Nováků ve Vodičkově ulici.

V roce 1948 Jára Kohout odešel s rodinou z vlasti do zahraničí a po čtyřměsíčním pobytu v uprchlickém táboře našel zaměstnání v pařížském rozhlasu, odkud mluví po dva a půl roku na rozhlasové vlně do staré vlasti. Po 20 letech byl redaktorem a komentátorem v rozhlasu Svobodná Evropa. V té době napsal s hudebním skladatelem Stelibským na padesát písniček.

V New Yorku hrál v divadle Orfeum. Několikrát účinkoval na americké televizi s Johnny Carsonem. Účinkoval též s americkou herečkou a zpěvačkou, Barbarou Streisand. Hrál i v celé řadě amerických filmů . . .

Výčet všech jeho filmových a divadelních rolí, a všeho účinkování by si vyžádal spoustu místa. V poslední době je si nutno povšimnout desítky drobných rolíček, které Jára Kohout vytvořil pro televizní reklamu.

JÁRA KOHOUT V EVROPĚ

Jára Kohout, jako loni, jezdí (od 18. listopadu do 11. prosince) po evropských městech a obveseluje krajany v zábavných programech. Při tom propaguje svoji novou knihu hereckých vzpomínek a humorné hovory, které nahrál na dvou kasetách. Cena každé jednotlivé magnetofonové kasy je \$6.50 vč. poštov. Jsou to: Silvestr s Járkou Kohoutem a Povídaní pro zasmání . . . Možno objednat přímo u Járy Kohouta: 25-40 87th Street, Jackson Heights N. Y. New York 11369, USA.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET - NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace.

• Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný šlechetný prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. “Special Luncheons” 12 Noon — 4 P.M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-3505 — RH 4-9787

Přátelé:

VÁNOCE se blíží

Váš vánoční dárek TUZEX rychle objednejte u staré spolehlivé firm

ALEŠ, autoriz. zástupce TUZEXU

pouze na této adrese:

ALEŠ, 1371 FIRST AVE., NEW YORK, NY. 10021

Hodláte-li navštívit ČSR v příštím roce, obraťte se na naše oddělení:

ALEŠ Travel Agency,

1371 First Ave., New York, NY 10021

Obstaráme letenky (za ceny leteckých společností), visa, etc.

Spravedlivý a dobrý člověk . . .

Přesto, že od úmrtí Blažeje Vilíma, českého politika a exulanta, uplynuly už dva měsíce, vracíme se k jeho osobnosti vřelou osobní vzpomínkou, protože Blažej Vilím patřil k lidem, kteří zůstávají navždy v myslích těch, kteří je poznali . . .

K řadě exulantů, kteří zemřeli v cizině, se přidružil Blažej Vilím, bývalý generální tajemník Čs. sociálně-demokratické strany. Poznali jsme se v Mnichovských dnech. Tehdy nás sjednotila bolest a beznaděj. Byli jsme pracovníci mládeže v politických stranách a toto duchovní spojení, jež v září 1938 vzniklo — nás nalezlo pohromadě v březnu 1939: začali jsme hned, po obsazení země nacisty pracovat ilegálně. Náš zápas s Gestapem skončil naší porážkou. Během jednoho roku byli vedoucí podzemní organizace

mládeže zatčeni, Vilím mezi prvními. Všichni jsme byli rozděleni po různých koncentračních táborech a vězeních v Německu. Tam jsme byli také souzeni. Většinou jsme se shledali až v roce 1945 doma.

Blažej Vilím se stal po návratu z vězení generálním tajemníkem své strany. Měl záhy plné ruce práce. Ve straně Fierlingera a v Národní frontě Slánského. Komunisté využili své převahy k rozvratné činnosti: Nastala doba masového obviňování, udávání třídních nepřátel, lidových soudů a očištění

ných komisí. Komunisté hledali kolaboranty — hlavně tam — kde nebyli.

V této těžké době neodešel nikdo, kdo hledal pomoc, s prázdnem od Blažeje Vilíma. Národ se rozdělil na slušné, statečné a na zbabělé a bezcharakterní. Slušní lidé v nekomunistických stranách se snažili pomoci. Vilím patřil mezi ně. Měl víc zkušeností z potyček s komunisty před válkou. Především se nebál vlastních kryptokomunistů ve straně a tlaku v Národní frontě. Neodešel jsem s nepořízenou od Vilíma ani já, když jsem žádal, aby byly povoleny na Pankráci návštěvy paní Heleně Černé-Švehlové u jejího manžela Dr. Josefa Černého. Zakročil u prokurátora hned v mé přítomnosti. Často jsme mluvili o statečnosti Vilímově doma i v exilu s Dr. Černým. Ten byl poslancem po dobu trvání první republiky a jako ministr vnitra Hodžovy vlády byl po osmnáctiměsíčním věznění v r. 1947 Národním soudem jednomyslně osvobozen. Byli jsme si vědomi, že v tomto případě Vilím se postavil proti ulici i kryptokomunistům ve vlastní straně.

Se stejnou statečností se postavil i za Dr. Jaromíra Lukavského z Obchodní komory. "Zločin" Lukavského spočíval v tom, že byl před Mnichovem předsedou mladých Národních demokratů. Tyto případy ukazují, že Blažej Vilím se neujímal jen případů malých, místních, nebo okresních. Začal jsem si ho obzvlášť vážit, že se stal mým přítelem v dobách tak těžkých. Nebyl jsem tehdy členem žádné strany.

Vilím svůj postoj ke komunismu vyjádřil v exilu ve svých člancích. Podrobil komunistickou stranu kritickému rozboru. Je jeho zásluhou, že narušil myth "velké říjnové revoluce". Dokonce už hned od pobytu Leninova v Praze. Jeho britké pero drtí prachně sestavenou oficiální historií čs. komunistické strany. Koriguje její nadnesený pathos, kácí zromantizované modly a uvádí propagační "historický" záznam do skutečných poloh. Odhaluje zfalšované děje. Zná dobře svoji látku a vyrovnává se s oficiální propagandou živým, vtipným stylem a přesvědčujícím obsahem.

Nikdy jsem si nepomyslel — když jsem byl v roce 1950 za svého pobytu v Londýně hostem v domě Blažeje Vilíma a jeho drahé paní Mirky, že se vidíme naposled.

Až se bude zhodnocovat Vilímova politická činnost, byl bych rád, aby se nezapomnělo na to, že kromě talentu byl obdařen i dobrým a lidsky teplým srdcem.

MARTIN HRABÍK

NĚKOLIK SLOV O HOUBÁCH

Letošní letní čas byl skoupý na výskyt hub, zato se slunný podzim "vycajchoval." Ještě teď, počátkem listopadu, nacházíme nádherné borové hříbky, poddoubníky, suchohříbky — bedly, pečárky, stročky, všelijaké druhy holubinek, ryzce a bílé hříby. Jen kozáků a křemenáčů se neurodilo.

To, že houby jsou užitečnou plodinou poznal člověk dávno. Už římský básník Martial (40-104 po Kr.) napsal o houbách tato nadmíru poetická slova: "Bez stříbra a zlata, i bez lásky přítel je možno se obejít, ale těžko se zřící jídel z hud." Pan mlynář ze Starého Bělidla by řekl, toče pikslou mezi prsty: "Proti gustu žádný dýšputát."

Vždy se tvrdívalo, že houby jsou jen těžko stravitelnou pochutinou. Leč nové vědecké poznatky dokazují, že se houby svým složením blíží zelenině a v obsahu aminokyselin se vyrovnají produktům živočišné výroby. V houbách jsou bílkoviny, tuky, uhlohydráty, minerální látky a moře vitamínů.

Houby se "živí" produkty rozpadu organických látek z rozkládajících se rostlinných zbytků a právě proto je v nich tolik bílkovin, v bílých houbách až 5%, takže svým obsahem silně konkurují masu. Ne nadarmo jsou leckde nazývány "lesním masem." V sušených houbách je tolik bílkovin, že jejich výživnost téměř dvojnásobně převyšuje vařená vejce a trojnásobně maso. Zvláště mnoho bílkovin je v kloboučcích hub.

V houbách jsou však i volné aminokyseliny a masné kyseliny, které střeva snadno absorbují. Tyto kyseliny a také extraktivní a aromatické látky zesilují vylučování žaludečních šťav a povzbuzují chuť k jídlu. Zde je třeba kapánek varovat. V důsledku obtížné asimilovatelnosti jejich bílkovin a velkého množství extraktivních látek se houby nedoporučují jísti lidem, trpícím žaludečními a střevními nemocemi. Ani zdravým se však nedoporučuje "přecpávat" se tímto lesním masem.

Zajímavé je i to, že houby svým obsahem některých vitamínů i minerálních solí značně předčí řadu i velmi hodnotných potravin. Vitamínu D je v nich více než v másle, vitamínu PP tolik co v játrech. V houbách je též vitamín B1, B2, kyseliny pantotenové (hl. obsažené v kvasnicích, rýžových a pšeničných klíčcích, v játrech, ledvinách, žloutku, zelené zelenině aj.), důležité při stavbě a

normální funkci tkáně, jakož i jako čteník pro ochranu sliznic před infekcemi a jiných "stimulátorů života". Fosfor je v houbách třikrát více zastoupen než v zelenině, vápníků skoro tolik jako v rybách. Obsahují též zinek a měď a jsou užitečné pro normální činnost organismu. Svým minerálním složením se blíží ovoci. A poměrně nedávno byl v houbách dokonce objeven lecitín, který zabráňuje, aby se v lidském organismu ukládal cholesterol, který je jednou z hlavních příčin arteriosklerózy. Houby jsou krásné plody přírody. Hledání hub patří k odvěkým lidským vášním. Z pod stlaní nebo jehličí vykukující klobouček houby dokáže v houbaři probudit daleko větší radost, než kdyby se v tom okamžiku objevila na pasce Sofia Loren v nedbalých.

Autor se musí kajícíně přiznat, že houby více rád hledá, ale nejí. Proč? To je dost dlouhá historie z jeho útlého mládí.

Jan Švéd

Stará garda vymírá

V poslední době značně prořídly řady významných herců staré gardy. Dne 25. 10. 1976 zemřel v Praze ve věku 87 let jeden ze stěžejních aktérů celého moderního vývoje českého divadla Eduard Kohnout, člen činohry Národního divadla v Praze. Odešel k divadlu ve svých 17 letech, aby poznal a prožil všechnu tu bídu i kouzlo, všechny strasti a radosti kočujícího herce. Učil se u režisérů V. Budila, K. H. Hilara, J. Kvapila, J. Bora, Fr. Zavřela, J. Frejky, J. Honzla a dalších. Ve svém herectví byl naprosto neopakovatelný pro svoji obzvláštní citlivost, pro svou vášnivou zánícenost, s níž se nořil do složitých osudů svých tak často protikladných postav. Sloužil autorově myšlence, kráse i hloubce jeho slov, dovedl se opájet hudebností verše, kterému dokázal dát svoje koutovské kouzlo.

Jistá žena

se dotázala v redakci anglického časopisu "Country Life", kolik kohoutů bude potřeba pro svých deset slepic. Když jí z redakce sdělili, že pro tento počet slepiček úplně postačí jeden jediný kohout, napsala dotyčná Mrs. rozloženě do redakce: "Nevěřím Vám ani slovo. To je zase jednou typický důkaz mužské chvástivosti."

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

O NAŠICH V AUSTRÁLII

Když ji koncem minulého století navštívil český cestovatel Josef Kořenský, žila jich tam jenom hrstka, dnes několik tisíc zejména v městech Sydney a Melbourne a jejich okolí. Z jejich korespondence a jejich "Hlasu Domova" lze soudit, že většinou se jim tam dobře daří. Tento list o 12 stránkách, vycházející pravidelně dvakrát měsíčně patří mezi nejlepší krajanské noviny a je to hlavně zásluhou jeho redaktora a zdatných přispěvatelů. Pohotově reagují na všechny světové události, zejména ty, které se týkají východní Evropy, včetně Československa, o jehož vnitřních poměrech jsou celkem dobře informováni. Naši pováleční přistěhovalci jsou v Austrálii roztroušeni po celém kontinentu a "Hlas Domova" je jejich ideálním pojítkem, který jim získává respekt vládních činitelů a australské veřejnosti vůbec a toho by bez něho rozhodně nebylo.

V Melbourne mají dvakrát týdně české vysílání, je tam sportovní klub Slavia, čilá odbočka Společnosti pro vědy a umění, celá řada našich samostat-

ných majitelů živností, na příklad restaurací u Edy Zlatého, Lido, Labužník (v Sydney) Kalorama a jiné. Tělocvičná jednota Sokol v Melbourne pořádala v září ples při české hudbě a kuchyni. Vstupné bylo 12 dolarů a o 3 dolary nižší pro penzisty, studenty a mládež vůbec. V tom byla zahrnuta i "bohatá večeře" a pro účastníky byl předepsán společenský úbor.

Při této příležitosti je také na místě uvést, že australská vláda má porozumění pro důležitost cizojazyčného tisku a příležitostně mu poskytuje finanční podporu tím, že mu zadává k uveřejňování oznámení. Jedno takové celostránkové bylo v "Hlasu Domova" 23 srpna t.r. a zadalo mu je ministerstvo zdravotnictví. Podobným způsobem podporuje cizojazyčný tisk i vláda Kanady, bohužel nikoliv Spojených států. Čtrnáctideník "Hlas Domova" odebírají ve větším počtu též naši krajané na Novém Zélandu a také v jiných zemích, kde se jeho čtenáři zajímají, jak žijí naši krajané tak daleko od rodné země, kterou byli nuceni opustit.

J. Reban

Výročí chladničky

Kuchyň bez chladničky je jako ložnice bez lůžek. Právě před 100 lety dokončili v Mnichově prof. strojírenství C. Linde a ing. Schipper vývoj svého amoniakového chladicího stroje, který dnes téměř na celém světě pohání všechny chladničky, ledničky a mrazicí boxy.

Chladnička byla původně vynalezena proto, aby se mohl vyrábět umělý led. Zajímavé je, že fyzikální princip, na kterém je systém chladničky založen, znali již starí Egypťané, i když v poněkud primitivní podobě: zvlášť k tomu určení otroci postříkovali hliněné džbány vodou. Jak známo, k vypařování tekutiny je zapotřebí hodně tepla. Každá krápnice, která se vypaří, odnímá svému prostředí teplo a tím je ochlazuje.